

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बहुवा समिति
सानोठिमी, भक्तपुरको

प्रशासकीय अधिकृत/सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा अधिकृत/सूचना तथा अनुसन्धान अधिकृत
(सामान्य प्रशासन समूह) (अधिकृत स्तर तृतीय श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्रशासन	समूह : सामान्य प्रशासन	उप-समूह :
पद : प्रशासकीय अधिकृत/सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा अधिकृत/सूचना तथा अनुसन्धान अधिकृत		
स्तर : अधिकृत स्तर तृतीय		
पाठ्यक्रमको रूपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा लिइने छ :		
प्रथम चरण : लिखित परीक्षा		पूर्णाङ्क : ३००
द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता		पूर्णाङ्क : २५

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अंक भार	समय	पूर्णांक	उत्तीर्णांक
प्रथम	सामान्य ज्ञान तथा नेपालको शासन प्रणाली	खण्ड क : सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन	वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	२५	२५ X २ = ५०	३० मिनेट	१५०	६०
		खण्ड ख : नेपालको शासन प्रणाली र व्यवस्थापन	विषयगत (Subjective)	५ १	५ X १५ = ७५ १ X २५ = २५	२ घण्टा ३० मिनेट		
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी विषय	खण्ड क : शिक्षा र केही ऐन नियमहरू	वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	२५	२५ X २ = ५०	३० मिनेट	१५०	६०
		खण्ड ख : नेपालको प्रशासन र व्यवस्थापन	विषयगत (Subjective)	५ १	५ X १५ = ७५ १ X २५ = २५	२ घण्टा ३० मिनेट		

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता योजना

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तरवार्ता	२५	मौखिक

- माथि उल्लेखित सेवा अन्तर्गतका समूह उप-समूहहरूको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम उपर्युक्त बमोजिम हुनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
- यस पाठ्यक्रममा जे सुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ।
- विषयगत उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्न अनुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।
क) पहिलो भागमा समस्या पहिचान
ख) दोश्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
ग) तेश्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव
घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारको प्राप्तान्क र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको अंक जोडी योग्यताक्रम अनुसार सिफारिश गरिनेछ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७० वैशाख २३ गते।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा/समूह/उप-समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।

द्रष्टव्य : सीमित खुला प्रतियोगिताको लागि पनि यही पाठ्यक्रम लागू हुनेछ । साथै उक्त सीमित खुला प्रतियोगिता तर्फका उम्मेदवारहरुको लिखित परीक्षाको उत्तीर्णांक परिषद्को कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावलीको विनियम २९ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी भक्तपुरको

**प्रशासकीय अधिकृत/सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा अधिकृत/सूचना तथा अनुसन्धान अधिकृत
(सामान्य प्रशासन समूह) (अधिकृत स्तर तृतीय श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम**

प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान तथा नेपालको शासन प्रणाली

खण्ड क : सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन

पूर्णांक : ५०

१. इतिहास, संस्कृति, सामाजिक व्यवस्था र खेलकूद

- १.१ विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरु
- १.२ नेपालको प्राचीनकाल तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिक एवं सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था र आधुनिक नेपालको इतिहास
- १.३ नेपालमा लोकतन्त्रको लागि भएका जनआन्दोलनहरु
- १.४ नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जात जाति, भाषा, साहित्य र कला
- १.५ खेलकूद सम्बन्धी विविध जानकारी

२ नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल सम्बन्धी जानकारी

३. विज्ञान र प्रविधि

- ३.१ प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरु, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान
- ३.२ विज्ञान र प्रविधिको मानव जीवन र समाजमा परेको प्रभाव
- ३.३ क्रमविकास, वंशाणु, स्वास्थ्य र रोगबारे सामान्य जानकारी

४. अन्तराष्ट्रिय मामिला र तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्था

- ४.१ सार्क सदस्य राष्ट्रहरु तथा चीन, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीटजरल्याण्ड र जापान जस्ता मुलुकसंग नेपालको सम्बन्ध
- ४.२ संयुक्त राष्ट्रसंघ प्रणाली, बहुपक्षीय व्यवस्थापन र नेपाल

५. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरु

- ५.१ राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरु
- ५.२ नेपाल र विश्वका प्रसिद्ध व्यक्तित्व तथा विचारकहरु

खण्ड ख : नेपालको शासन प्रणाली र व्यवस्थापन

पूर्णांक : १००

१. राज्य र शासन

- १.१ शासनका आधारभूत पक्षहरू : अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू
- १.२ शासनको राजनैतिक तथा प्रशासनिक संरचना
- १.३ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.४ राष्ट्र निर्माण राज्य निर्माण
- १.५ नेपालको शासन प्रणाली
- १.६ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन: अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
- १.७ बहुस्तरीय शासन र नेपाल: अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

२. संविधान र कानून

- २.१ संविधानवाद
- २.२ नेपालमा संवैधानिक विकास
- २.३ नेपालको वर्तमान संविधान
 - २.३.१ मूलभूत विशेषताहरू, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
 - २.३.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरू
 - २.३.३ संवैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरूको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.४ मानव अधिकार
- २.५ नागरिक चेतना, जनताका कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू
- २.६ कानूनका श्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रकृया
- २.७ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

३. सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन

- ३.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, पारदर्शिता र भूमिका
- ३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने तरिका तथा माध्यमहरू
- ३.३ राजनैतिक तटस्थता, प्रतिवद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- ३.४ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
- ३.५ सार्वजनिक व्यवस्थापन, निजामती सेवा र कर्मचारीतन्त्र

४. श्रोत व्यवस्थापन र योजना

- ४.१ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास र सम्भार
- ४.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन : नेपालको योजना र बजेट प्रणाली
- ४.३ नेपालमा सरकारी लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण प्रणाली
- ४.४ वित्तीय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व
- ४.५ नेपालमा विकास योजनाका पूर्वाधारहरु र चालू आवधिक योजना
- ४.६ सहभागीतामूलक योजना र विकास
- ४.७ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, योजना चक्र सम्बन्धी आधारभूत जानकारी
- ४.८ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ४.९ नेपालमा सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन तथा प्रणाली
- ४.१० सार्वजनिक खर्चमा वित्तीय अनुशासन, वित्तीय सुपरीवेक्षण, मूल्यांकन, अनुगमन तथा बेरुजु
- ४.११ नेपालमा राष्ट्रिय गौरवका ठूला आयोजनाहरु

**प्रशासकीय अधिकृत/सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा अधिकृत/सूचना तथा अनुसन्धान अधिकृत
(सामान्य प्रशासन समूह) (अधिकृत स्तर तृतीय श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम**

**द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी विषय
खण्ड क : शिक्षा र केही ऐन नियमहरू**

पूर्णांक : ५०

१. नेपालमा शिक्षा विकासको इतिहास

- १.१ शैक्षिक इतिहास र महत्वपूर्ण शैक्षिक घटनाहरू
- १.२ शिक्षाका योजनाहरू र नेपालको आवधिक विकास योजनाहरूमा शिक्षाका योजना तथा कार्यक्रमहरू
- १.३ चालु आवधिक योजनामा शिक्षा

२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सम्बन्धी ऐन नियम तथा विनियमहरू

- २.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम नीति, २०६९
- २.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५(संशोधन सहित) र नियमावली, २०५१(संशोधन सहित)
- २.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६२ र कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९
- २.४ विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा संचालन निर्देशिका, २०६९

३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को पृष्ठभूमि र महत्व

- ३.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को पृष्ठभूमि र महत्व
- ३.२ प्राविधिक शिक्षा र साधारण शिक्षाको तुलनात्मक अध्ययन
- ३.३ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा गरीब र पिछडिएका वर्गहरूको पहुँच
- ३.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमका अवसर, चुनौति र सम्भावनाहरू
- ३.५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सेवामा वृत्ति विकास (Career Development) र कार्यक्षमताको प्रतिस्पर्धात्मक विकास
- ३.६ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को संस्थागत संरचना र व्यवस्थापन
- ३.७ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को गुणस्तरीयता र प्रभावकारीता

४. केही ऐन नियमहरू

- ४.१ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ र नियमावली, २०५९
- ४.२ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ४.३ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र नियमावली, २०५०
- ४.४ शिक्षा ऐन, २०२८ र नियमावली, २०५९
- ४.५ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४
- ४.६ स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६

१. नेपालको परिवेशमा सार्वजनिक प्रशासन र यसका चुनौतीहरू (Public Administration & its Challenges)

- १.१. संगठनात्मक स्वरूप
- १.२. कार्यविधि
- १.३. मानवीय संसाधन विकास (Human Resource Development)
- १.४. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू (Various Aspects of Personnel Administration)
- १.५. नियुक्ति (Recruitment)
- १.६. बढुवा (Promotion)
- १.७. तलब सुविधा (Remuneration)
- १.८. सुपरीवेक्षण (Supervision)
- १.९. वृत्ति विकास (Career Development)
- १.१०. अवकाश (Retirement)
- १.११. लोक सेवा आयोगको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि र कर्मचारी प्रशासनमा यसको भूमिका

२. व्यवस्थापन (Management)

- २.१. व्यवस्थापनको अवधारणा एवं सिद्धान्तहरू (Concepts and Principles of Management)
- २.२. व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू खासगरी नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रकृया र नियन्त्रण (Leadership, Motivation, Decision Making & Control)
- २.३. सार्वजनिक संस्थाहरूको व्यवस्थापन (Public Enterprise Management)

३. विकासका सामयिक पक्षहरू (Contemporary Aspects of Development)

- ३.१. विकासमा महिला सहभागीता (Women's Participation in Development)
- ३.२. आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण (Economic Liberalization and Privatization)
- ३.३. सरकारको कार्यक्षेत्र (Scope of Government)
- ३.४. सामाजिक एवं सांस्कृतिक रुपान्तरण
- ३.५. श्रोत साधनको वितरणमा न्याय : असमानता एवं सिमान्तीकरण (प्रादेशिक जातजातिगत, लैंगिक, ग्रामीण तथा शहरी)
- ३.६. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

४. आर्थिक विकास

- ४.१. आर्थिक वृत्ति तथा आर्थिक विकास
- ४.२. आर्थिक विकासका प्रमुख पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, बैदेशिक रोजगार, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत तथा मानव संसाधन
- ४.३. नेपालको अर्थतन्त्रसंग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
- ४.३. आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- ४.४. बैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- ४.५. नेपालको विश्वसंगको आर्थिक गतिविधिहरू
- ४.६. प्रविधि हस्तान्तरण (बौद्धिक सम्पत्ति अधिकार समेत)
- ४.७. गरीब र बेरोजगारी

५. दिगो विकास, वातावरणीय परिस्थितिहरु

- ५.१ दिगो विकास
- ५.२ जैविक विविधता
- ५.३ वातावरण र विकास
- ५.४ वातावरणीय ह्रास
- ५.५ नेपालको बन तथा बनस्पति
- ५.६ बन विनास
- ५.७ नेपालका राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र, शिकार आरक्ष र मध्यवर्ती क्षेत्र
- ५.८ विश्वतापनमा बृद्धि र जलवायु परिवर्तन
- ५.९ संकट बिपत व्यवस्थापन
- ५.१० उर्जा संकट तथा उर्जा संरक्षण
- ५.११ प्रदुषण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन
- ५.१२ वातावरणीय परिस्थितिहरु र पर्यावरण संरक्षण
- ५.१३ जनसांख्यिक
- ५.१४ शहरीकरण
- ५.१५ बसोबास/बसाई सराई
- ५.१६ प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरुको संरक्षण सम्बन्धी विविध सवालहरु

६. कार्यालयमा कम्प्युटरको प्रयोग

- ६.१ कम्प्युटर सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान
- ६.२ Microsoft Office (Ms Word, Ms Excel, Ms PowerPoint) सम्बन्धी जानकारी

समाप्त